National Library of Israel

Doar Hayom - דאר היום, 16.11.1928, page 3

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

מעשה נורא זה, שאני הולך לספר לכם עכשיו, קרה בימים האלה בחיפה, עיר העתיד והפלאות, שבה יקרו כל הנסים וה„קוריוזים„.

אותו אתם מכירים כלכם : יהודי מתנגד וקבלן ידוע בחיפה וגם „קרוב למלכות". והיא, כלומר אשתו שתחיה, מ„משפחת-המלוכה„; שניהם „טובים„ ולשניהם נולדה לפני שבע שנים בירושלם, כדת משה וישראל, בת ושמה דינה.

וילדה זו נרשמה בזמנה בספרי הממשלה בחיפה עפ"י תעודת רופא של ד"ר ביפקינד ז"ל מירושלם ונמסרה תעודת לידה להוריה. אלא שבמשך הזמן אבדה (לא הילדה הלילה!) כי אם התעודה. ובזמן האחרון, כשנדרשה תעודת-לידה מאת הילדה בהכנסה למכינת המכללה, פנה האב למחלקת-הנפוש לקבל תעודה חדשה. אולי חפושים רבים נמצא אמנם בספרים כי ביום 17 יאנואר 1822 נולדה בת ושמה „רינה בינת טוביא", אבל בצרה, בעמודת הדת נרשמה המלה — נ ו צ ר י ה...

נקל לשער את ההפתעה הנעימה שהיתה להורים.

— כיצד — טוען האב עם הפקיד — הרי אני יהודי, לא כן ?

— יהודי, בודאי, ועוד איזה יהודי ! — עונה הפקיד, שאף הוא יהודי.

— נו, ואשתי אף היא יהודיה ;

— אינו שאלה ? יהודיה שביהודיה !...

— ואיככה ? — טוען האב — נהפכה בתנו היהודיה אצלכם לנוצריה ?

— צדקת מאד — השיב הפקיד — אבל בספר-הזכרונות שלנו כתוב בפרוש, שחור על גבי לבן, כי בתך היא „נוצריה„ ואיני יכול לשנות את הכתוב..

— ומה לעשות ? — שאל האב כמיואש.

— שא ! ישנה עצה אחת — השיב הפקיד — והיא.. לעורר משפט על מחלקת-הנפוש שלנו ועפ"י פסק-הדין של המשפט תוכל בתך „הנוצריה„ ליהפך אצלנו ל י ה ו ד י ה..

אמרתי לעיל „קרוב למלכות" וגם הזכרתי, כמדומני, את „משפחת המלוכה„ לא לחידודא בעלמא ולא חלילה לשם ליצנותא, אלא פשוט מפני שהדבר אמת או קרוב לאמת.

והא ראיה :

פתחתי בשבוע זה את גליון ה„הינט" — העתון הז'רגוני הכי גדול בורשוי — מספר 254 מיום 31 אוקטובר 1928, ולפני עיני נגלה „ראש„ גדול : **ד"ר חיים ויצמן — מועמד ל„כסא-המלוכה" באונגריה**, לא פחות ולא יותר !

ולמטה אני קורא ובולע מתוך סקרנות גדולה ומובנה את הידיעה המרעישה, שבאה מוינה ע"י יט"א בזו הלשון :

כלי-מבטאם של אנשי היטלר „פעלקישער בעאובאכטר" מודיע ברצינות גמורה מוינה, כי הציר ההפשני מבית המורשים האונגרי ומי שהיה וזיר המשפטים ד"ר אמיל נאגי וכ"כ גם העתונאי המפורסם הזקן בן 86 שנים, איוג'ן ראקוסי, הציעו לפני הפרופיסור חיים ויצמן את כסא-המלוכה באונגריה, בתקוה שהוא ימצא לו תומכים ביהדות הבין לאומית אשר בהשערה העולמית והודות להשפעתו תעשה „רביזיה„ על חוזה ורסלית. לפי ידיעה זו, חשבו מתחילה כי המועמד שלהם הוא ד"ר רושרמיר (מלונדון ?) ואולם עכשיו נתברר כי זהו — פרופ. ד"ר חיים ויצמן בכבודו ובעצמו. — עכ"ל.

לפי ידיעה זו תצא מסתמא בקרוב משלחת אונגריה לאמריקה לחבתיר את ה. מ. „ח י י ם ה ר א ש ו ן„ ובזכות זה תעלינה בודאי ה„אקציות" של המאריארים שלנו בארץ ויוכלו לפתח ולסגור את מועדון „דונא-אי" שלהם בלשון ההיטלרים בלי מפריע..

ומוצא אני בנרתיקי הנפוח רשימה קטנה מחיפה — שוב מחיפה !— מיהודי חשוב ועו"ד ידוע בזו הלשון :

הייתי — כך הוא כותב שם — בהצגת „הגולם„ של „הבימה„ בעירנו. כשקמתי ללכת אחרי המערכה השלישית (האחרונה), שמעתי מכל הצדדים קולות : „לשבת ! לשבת ! יש עוד פרולוג !" (במודעות ובתכנית היה כתוב : „בשלש מערכות ופרולוג„). חלק מהקהל החליף פרולוג ב„אפילוג„ ורישא בסיפא, וחשבתי : כך למדה אותנו מסורת ארוכה לחשוב לפרולוג ו ל ה ת ק ד מ ה, מה שכל אומה אחרת היתה חושבת לקץ — ל„אפילוג"..

ושוב ידיעה מרעישה, רבותי, אבל לא ב„הינט" הורשואי כי אם מעתון „ג'אויש-קרוניקל„ הלונדוני, ולא בעניני מלכיות אלא „מהפכה" שלמה בעולם המדע.

עתונאי אנגלי משלנו שלח לי בשבוע זה את ה„ג'ואיש-קרוניקל„ ובו ציין לי בעפרון אדום את הקטע הזה :

רבי יעקב רייזר מ פ ר א ג, בספרו „שבות-יעקב", סעיף ל"א, שנדפס בשנת 1722, שואל מאת גיסו ר' דוד אופנהיים את השאלה הזאת :

„וביהוד על אדות הכלים המיוחדים לדבור ומשמיעים קול על כמה וכמה מילין, ובריחוק מקום יכול אדם לדבר עם חברו. דבר זה יהיה אסור לדבר בהן ביום השבת ? ומדעים לא שמענו, שקול פוצה פה יש לפקפק בנידון זה ? (סימן ל"א)."

אכן צדקו דברי החכם מכל אדם, כי אין כל חדש תחת השמש, ובנראה שעוד בשנת 1722, כלומר לפני 206 שנה דברו ב ת י ל י פ ו ן ! מענין מאד לדעת אם היה להם ה„האללו !" והצעירות במרכז עם „המספר עסוק, בבקשה !„ כמו בימינו אנו ? והאם הכד „הגולם" מפאג בשה רחוק ? והלא עפ"י הגימטריא של העתונאי האנגלי שלי ב ע ב ר י ת ש ל ו יוצא כי לא תומס אדיסון האמריקאי המציא את התילפון.

„שח-רחוק של תומס אדיסון מאמריקה" בגימטריא : „החסידים ידעו סוד התילפון עוד לפני מאית שנים„

ואין חכמה ואין תבונה כנגד גימטריא ואפילו חכמתו של אדיסון !..

אמרו חז"ל : אין לך אדם שאין לו שעה ואין לך קונסול בעירנו שאין לו שבוע.

בשבוע העבר היו לנו שני קונסולים ושני יובלות, הצ'כוסלובקי והתורכי, ובשבוע זה יש לנו שני קונסולים, אחד בירושלם ואחד בת"א ושני יובלות : של פולניה ושל שביתת הנשק.

וצריך להודות כי יום שביתת-הנשק בעירנו היה חג יהודי-פולני טהור. מאשמורת הבקר הכריזו בזכרון משה על גיוס של צילנדרים, ובשעה אחת-עשרה נתאספו כל ה„פני" של כולל פולין, דצ"ך עד"ש באח"ב, מזוינים בצילנדרים גבוהים ומבריקים ובשטריימלים לראשיהם, שרו „מה יפית" ו„התגות תשועה" בקול רם והרב קיק נאם נאום לא-קצר ואחריו נשא את מדברו הרב זרובבל מ י נ ק ב י ץ (לא הסופר הפולני !) בז'רגון טהור, פתח ואמר : „רבותי ! ארץ-ישראל היא ארץ ה א ב ו ת (פאטערלאנד), אבל פולניה היא ארץ-ה א ב. (מוטטערלאנד) שלנו !.. וכשהאב והאם חיים בשלום גם הבנים שמחים ושבעים, הללויה !"..

וכשאבא-אמא חיים בשלום עמה גם הקונסול „המזרחי„ מת"א ומכה לפני הרב-הז'רגוני באצבע צרדה ונהנה גם הקונסול הפולני החביב, ומתמוגגים מנחת גם אנשי-הכולל והעתונאים הפולנים שלנו — ארבעה בנים כת"א — עומדים ורושמים את ה„נצחון„ הגדול לעתוני ורשוי ואמריקה..

ובשובי משביתת-הנשק, נפגשתי בדרך בידידי ומכרי הטוב, כשהוא נחפז ולבוש סמוקינג שחור ומהרות של תארי כבוד מזהירים על חזהו, וביניני נתפתחה על רגל אחת דו-שיחה זו בערך.

— מהיכן יהודי בא ולמה אתה לבוש „מכות-רצח" ובגדי יו"ט ?

— מבית הכנסת בזכרון משה אני בא !...

— מה, ברית-מילה יש לך היום?

— חס ושלום !, מחג העשור של פולניה !

— וכי אתה פולני ?

— בודאי, מבריסק-ליטובסק, מבריסק.

— ובכן, הנך בן-עיר עם הרבנית מבריסק ? ואיזו לשון אתה מדבר עם אשתך ?

— רוסית.

— ועם ילדיך ?

— עברית, רק עברית !

— ומה הם תארי הכבוד אשר לחזך ?

— צרפתים !... הייתי בצבא הצרפתי ! עפתי באוירון..

— ומי נאם שם בבית הכנסת בזכרון-משה ?

— הרב קוק.

— הגם הוא פולני ?

— כן, היה לפנים רב בקראויבת..

— שמעתי כי גם הרב יעקב מאיר היה ביניכם, הגם הוא מקראויבה ?

— לא, מעזרת ישראל.

— אבל לא בכנסת-ישראל..

בקצור נפרדתי מידידי הפולני-הרוסי-הצרפתי-העברי-היהודי, וכשבאתי לביתי נודע לי מפי רעיתי כי הסבא שלה היה מביאליסטוק, והריני גם אני פולני ע"י שדוכים „מאר-יאל-ליאנס"...

וגם השמחה של שביתת הנשק במגרש הרוסי היתה י ה ו ד י ת. כל החיילים והקצינים היו יהודים, כל המיטור והתהלוכה היו יהודים, גם הרקיע התקשט בשמלה תכלת-לבנה לכבוד יו"ט ואפילו מ"כ הנציב, מר לוק — כך אומרים כלם — הוא חצי יהודי... ורק הגבור של „הכותל-המערבי" עמד בתוכם בלי מחיצה ובא, כנראה, להפריע לנו את השמחה.

ומספרים כי לוק לחץ בחיבה את ידו של ז'בוטינסקי והזמין אותו לבוא בין הקצינים בשעת ה„הקפה„ מסביב לשורות החיילים, ובלכתם בדרך אל בית הקברות אשר על הר הצופים היו גם הפקודות והקריאות בעברית. תכ-הל היהודי והירושלמי פגש את ה„דורצה" בקריאות : „יחי ז'בוטינסקי !„ והקצין העבה הגבוה של כלון אלנבי, להבדיל אלף אלפי הבדלות, זכה „למי שברך„ לאורך כל הדרך הן מהחיילים והן מהקהל : „בוז ! בוז ! !".

חבל רק, שהחליטו לבטל את השמחה היהודית הזו, שהרי חייב אני כאן רק עפ"י מנהגים וטרדיציות, יאלכילא לא באה הגיגה זו אלא לשם הפגנה לכבוד ז'בוטינסקי הפעם — דיינו !

ובשבת-קדש זו — כך מספר לי עד ראיה ושמיעה — בא תייר יהודי אל הכתל המערבי להתפלל תפלת שחרית, הניח בו השמש ר' נח ונתקרב אליו לאמר :

— נו, ר' יהודי, נכבד אותך ב„עליה„ ?

— לא, תודה ! — ענה האורח — כבר התפללתי בבית הכנסת ועליתי לתורה ובאתי כאן רק להתפלל.

— איני מתכוון חלילה ל„עליה" שלך — ענה השמש בציניות — אלא ל„מי שברך„, כלומר ל„בעבור שנדר" שלך.

נתרגז קצת האורח ואמר :

— כמדומני, שיש דין מפורש כי אין עולים פעמים ביום לתורה ?

וכשלא הרפה ממנו השמש ודבק בו כעלוקה נגש אליו יהודי ירושלמי והעיר לו על הנהגתו המגונה עם האורח.

— מה ? ! — התנפל השמש על היהודי הירושלמי בצעקה — הגם אתה מאנשי „עזמות", שהם מתנגדים ל„הכנות„ שלי ? אני כאן בעל-בית !...

ויושב אני וחושב בלבי מה לעשות במוצ"ש ובמה לבלות את הערב : אם ללכת לאספת „הציונים הכלליים„ או לראות את הסרטים היפים והמעניינים שבתיאטרון „ציון„ ובראי נע „אביב„, וכדי לצאת ידי חובת שני הצדדים החלטתי ללכת הפעם אל נשף „התיכון" במגרש הרוסי.

שם אין „פריטנזיות„ של תימור ושל כבירה אלא פשוט שאיפה ליצור את ה„קבריט" העברי. בריקודים, משחקות, הפתעות, צ'רלסטון, חלצות וכל מיני בלוי, והעיקר — לא ביוקר !

ואגב, נתבקשתי מטעם המערכת של השבועון ההיתולי להודיע מכאן כי ההכנות ל„מהפכה„ הראשונה הולכות ומתקרבות, וכל בעלי העט והחר-מוד יזדרזו לשלוח את החומר שלהם להתים מכה ביפה-שעה-אחת קדם וכל הזריז נשכר במבין ותקילין.

עז מות